شێرکۆ بێکەس

هەواڵنامەی کتێب

دوو
سروودی
کێوی

١٩٨٠

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

١١/٨/١٩٩٣
سولەیمانیە

شێرکۆ بێکەس

دوو
سروودی
کێوی

١٩٨٠

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

١-كۆچ

لەم شەرحی دەردی غوربەتە ، لەم سۆزی هیجرەتە
دڵ وەختە بێ بە ئاوو بە چاوما بکا عوبوور

«نالی»

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

● سەرت بەخشی ی بە ڕەشەباو ئەویش کردی :
بە ساباتی ئەو لووتکانەی
بەسەر پێ دەشتی ئاوێنەی دڵدارانا .
ئەیان ڕوانی
نەت ئەزانی ؟ !
نەت ئەزانی . . سەرت گەواڵە هەورێکە .
ژانی ڕەهێڵەو . . کوڕژنی [1] بړووسکەکان ڕای ئەژەنی ؟ . !
نەت ئەزانی . . ئەبێ بچیتە تاریکی ی
چاوانتەوەو . . گریانی خۆت داگیرسێنی ؟ !
وا تۆی ئەویست !
"پەری" بە تەنیا شەونمی بژەی لێوی مانگە شەوو .
دڵۆپی گۆی ورشەداری مەمکی نی یە . .
مژیی دەمی ئارەزووت دامرکێنێ !
پەری . . بە تەنیا قەڵبەزەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەشێك نی‌یە . .

بینی پیاوەتی پێوە نی‌ی . .

بیخۆێنەوەو . . بیخۆێنەوە . .

تا تێر ئەبی‌و لەسەر گازی پشت بکەوی‌و ،

بڵێی : ئۆخەی حەسامەوەو ،

ئەستێرەیەکم دڵنیا لە جریوەی ،

داهاتووم‌و خەو ئەبینم . .

ئەستێرەم‌و . . ئەمە بازنێ لە دەستی

– پەری‌خان – داو . . بڵێی :

وەرزی فریشتەیەو . .

کۆتایی هات . . ڕشانەوەی سەرزەمینم

نەء . . پەری خان . . تریفەکەی ئەشبێ بە گڕ

ئەشبێ بە گڕ . . ئەتسوتێنێ !

ئەتسوتێنێ‌و . . خۆڵەمیشی ئیسقانیشت

ئەدا بە دەم زریانەوە . .

نەء . . پەری خان . . ئەشبێ بە خاچ‌و پیاوەتیت

بە بزماری پەنجەکانی

لەسەر سنگی دائەکوتێ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ . . پەری خان . . فەرهاد زۆرە . .
بەڵام کێیە ئەژنۆ بە بێستوندا ئەداو ،
ڕووی ئاو بەرەو
ئەو زەویانە وەرئەگێڕێ
کە مێروولەی وێرانە خاك . . تێیان ئەدا ؟ !

● لەم دەمەدا . . هاوێرکردن[٢] . . لەنێوانی
شەوخۆبیو . . تاریکەشەودا . . چاوی ئەوێ
چاوێ دەزووی تەماشاکەی ،
بکا بە دەرزیی هەنگاوی ئەو ڕێیەوە . .
کە ئێش تەقەڵی درووتی تێ هەڵئەدا !
ئێش ئەتوانێ داڵدەت بدا . .
ئێش . . ئەزانێ ماڵی بەربەیان لەکوێیە
ملی کام ڕێگەیان ئەگریو چ گێژەنێ ،
ئەپێچینە ناو دەرووتی شەکەتەوەو ،
بەربینی قوربانیت لە کام قولاپ
گیر ئەکەیتو . . بە کام تەوریان ،
شرزەبیت . . ئەبڕێتەوە ؟ !

● وا پەری خان بەرەو زەنویر[٣] لە کەژاوەی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەهارێکدا . . کەوتوتەڕێ
هەرچی باخە لەگەڵیایە
هەرچی دار بەرووی کەژانە . .
مەنزڵ . .
مەنزڵ . .
لەگەڵ ئەودا . . ڕەگەکانیان ئەگوێزنەوە . .
ئەرخەوانێ نەما خۆی نەکا بە چەتری
سەر سەری ئەو . .
بە تارای ئەو . .
ڕووبارەکان لە پێشیانەوە «سیروان»ەو . .
شوێن پێ ی کەژاوە هەڵ ئەگرن
شەپۆلەکان . . ئاوێنەی پێش دەمی بووکن
سیمای هەزار سەرچاوەیان هەڵگرتووە . .
پەری خان . . ڕۆی . . دووئاوانیش . . لەگەڵیایە
وا گوێم لێ یە . .
لە هەڵپەرکێ ی شایی بەفرا
لە سەرچۆپی ی گوڵاڵەدا . .
لە کۆڕی سەمای – بالێتی – پشکۆکاندا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە نێوانی ماچی گوڵ و هەڵوەرینی
گە
ڵا
کاندا . .
لە نێوانی هاژەی دڵ و . . ڕۆخی تەنیای ئێواراندا . .
یەك . . یەك ئەڵێن
● پەری خان . . ڕۆی
«کانی»م . . لە من ئەخواتەوەو . .
لە سپێنەی بنی مندا . .
ڕەنگی زیوینی ئەو هەڵدێ
لەنێوان مەمانی ئەودا . . هەڵئەقوڵێم . .
هەڵقوڵێنم . . شوێن مژینی دەمی فەرهادەکەی ئەوە
کە وشك بووم
وشك ئەبێ
پەری خان . . ڕۆی . . ڕۆشتنی من چارەنووسەو ،
وا لە مابێنی مەماندا هەڵئەقوڵێ . .
● من باڵندەی سەر درەختی
لەشی سەوزی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەری‌خان بووم
لەسەر لێوی
هێلانەی – دەنگ –م دروست‌کرد
کە لەنجەی کرد
من باڵم گرت
پەری‌خان ڕۆی .. نەڕۆم ئیتر
هەڵفڕینم .. خۆی لە باڵم ئەکاتەوە ..
خۆشەویستی ی
هێلانەکەم جێ ئەهێڵێ
نەڕۆم .. ئیتر هێلانەکەم دەرم‌ئەکات
نەڕۆم .. نابێ بنیشمەوە !
- پەری‌خان ڕۆی .. بنار ڕووت بوو
- بۆچی ئەڕواو .. ڕاناوەستێ .
هەتا توێژاڵی برینی گوڵەکانی دینەوەیەك
دەبا نەڕواو پشوویەك بات ..
- پەری‌خان ڕۆی .. من گوێم لێ بوو
ئارمایی‌یەك ..
کە لە شێوەی دووپشکێکی باڵدارا بوو

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

که لە شێوەی کوللەیەکی ئاگرینیی
شاخدارا بوو
وای پێ ئەوت :
● ئەبێ فەرهادەکەت من بم
ئەویش نەبم ! . لە دوو مەمك
مەمکێ بۆ من
لە دوو ماچدا .. ماچێ بۆ من
● بەری‌خان رۆی . کۆچی بەری بۆ ئەوە بوو
هەر دوو مەمکی و .. دوو ماچەکەی
بۆ فەرهاد بێ ..
● بیرکەرەوە .. پەرەی شەپۆل
لە کتێبی زەریای سەرتا .. هەڵبەرەوە
تەمە کۆچی جیاکانەو .. دەم‌و چاوی بەری‌خان‌یش
ئاسمانێکە
باڵدارێکە
ڕووبارێکە . . .
ناونیشانی هەمووتانی لە بینینیا هەڵگرتووە ..
ئەیباو ئەیبا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەتا ئەیدا بەدەم گڤەی زریانەوە..
ئیستە زریان لەناو دەنگیا..
یەك لەدوای یەك
ناوی هەموو خنکاوەکان ئەنووسیتو،
ئەینێ بە ناوچەوانی خۆرەوە..
● تۆ ئامادەی کە بخنکێی تا پەری‌خان
هەردوو مەمکیو.. دوو ماچەکەی
بۆ فەرهاد بێ؟!
....
....
....
● سەرت بەخشی‌ی بە ڕەشەباو،
شەو سوارێك بوو
لە پاشکۆی تاریکی‌ی خۆیدا هەڵیگرتی:
● لەسەر پشتی ئەسپی قەترانی‌ی ئەم شەوە
کۆچ‌وباری هەرچی دڵداری ڕەوەندە دابەستراوە
گۆرانی‌یەك لەسەر زاری،
لق‌و پۆپە..
دەنگ‌دانەوەی لە ئاسۆدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەناو سینەی چەمەکاندا . .
ئەبنە چیرۆك . . ئەبنە داستان :
«کۆچی پارمان . . کۆچی سووری هەلاڵەیە
کۆچی بەفری فریشتەیە . .
بەهارەو . . خێڵ بەرەو ژوورە
خێڵ . . چرایە . .
چرا چاوی داگیرساوی
ژوور سەری پەری لەیلایە . .
خێڵ ئێمەین و . . ئەم دنیایەش بۆ لەیلایە
تۆش چیت‌ئەوێ ؟!
● ئێوەم . . ئەوێ
من هاتووم‌و نانی وشەم
تێشووی ڕێگەی پەری‌خانە . .
من هاتووم‌و ئازاری خۆم ڕائەخەم‌و ،
تەمی تەنیایی و هەژاریم . .
ئەدەم بە سەری بڵندی پەری‌خان‌دا
من ئارای ئەوم لە تاڵی دەنگی چنی
کە هاواری نێرگزەجار

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە ئاوابی ئاگرەوە .. بۆی هێنابووم
فێری کردم :
بە مشت لەرزەی بوومەلەرزە .
دەربێنم و بیکەم بە قورگی هەژاردا :
هەژارینە ..
کۆچی ئێوە .. سەرقافڵەی برسێتی ی بن
لەگەڵتانم ..
کۆچی ئێوە .. بارگەی خەمی بەدا
زەردو سووری تیا بخەن و .
دەستی درەختی بی ئاوی تێدا بگرن
لەگەڵتانم ..
خۆشەویستم : لە کازیوەی هۆرەتانا
سەر دەردێنی و .. ئەبێ بە پەڵەی
گەنم و جۆی .. ئارەق کردووی .. لەشی ئێوە ..
گوڵە گەنمی وشەی هەرچی ناو دەفتەری چاومە
لە هیلاکی ی بازووتانا سەوز ئەبێ
ئێوە چاون
ئەچنە ناو چاوی منەوە .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەژارینە . .
لە هەرلایەك ڕەنگ‌و ڕیشەی ئێوەم بینی . .
سەرم لەباڵیا داکووتی
لە هەر شوێنێ
شەپۆلتان‌دا . . کەنارتان بووم
کەناریش بوون . . شەپۆلتان بووم

● من کە هاتم
باران نەنووست‌و نەنووستم
— من نانووم‌و خەوئەبینم —
باران
نەنووست‌و . .
نەنووستم
باران لێوی نمەی
نا بە گۆنەی
هەڵبەستێکی ئاوارەوە . .
کە تینوێتی ئەی‌هۆنیەوەو . .
برسێتی ی من . . ئەیخوێندەوە . .
«هەموو خوێندنەوەی بارانێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئاسمانی بینینی ئەویٚ
هەموو نووسینی هەتاویٚ
گینگڵی شەوی درێژو . .
ڕێبوارانی سەر زەمانی .
ناو دەمی نەهەنگی ئەویٚ
«کۆچی زریان . . لەوکاتەوە دەستی پێ کرد
کە جۆگەلە . . لە سەرچاوەو .
رووبار لە زەریا یاخی بوو . .
کۆچی زریان . . لەو ڕۆژەوە دەستی پێ کرد . .
کە شمشێری برووسکەکان
چوون بەگژی هەوری تاڵداو .
داوای چاوی گەلاوێژیان لێ کرد !»
باران نەنووستو نەنووستم
– من ئەشتوومو خەونابینم –
باران . . دای کرد
وشەم . . دای کرد
با . . هەڵیکرد . .
سەرم . . دایە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرم خستە سەر ڕەوەزی [٤]

بەپێوە وەستاوی سەر شاخ

ڕەوەز . . بەرزەو . . تەماشای دامێنی سووری .

پەریخانی . . شیرین . . ئەکات

دامێنی سوور . . خۆی هەڵناکات

کاتێ ئەڕوا . . ئەستێرەکان لەدوایەوە . .

لاوك ئەڵێن . .

کاتێ ئەڕوا . . برینەکان

لە ڕەشبەڵەکی تێکەلێ . . .

نێوان گوڵو خۆڵەمێشدا

هەڵئەپەڕن !

● هۆ . . پەریخان

باران ئەزانێ . . باریبم

لەناو خێوەتی شەوگاری غەریبیا

چۆن دائەکات ؟ !

ئەو ئەزانێ . . چیم پێ ئەڵێو . . چی پێ ئەڵێم !

ئەو ئەزانێ

من لە کام پەڵە هەورەوە . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

برووسکەی خۆم بۆ هێناوە

ئەو ئەزانێ .. هەڵمی ئاخەکانی سنگم

لەکام بەرزاییدا بەستی

ئەو ئەزانێ .. لەسەر لێواری پەنجەرەی

کام خەوەوە

کۆتری سپای منداڵەکان بۆم ئەخوێنن

«دەستیان وەکوو پەلکە گیای سەر

کەناری ئاوێکی خەمناك

درێژ ئەکەن

چۆن ئەمگەنێ؟!»

● دایە ئەبێ جارێکیتر بە سك هەڵمبگریتەوە

لەدایك بوونی ئەمجارەم ..

ئەبێ دوێنێت لەباربەرێت

دایە حەزئەکەم .. زیندووبم

بەزیندویی ..

لاوانەوەتم گوێ لێ بێ ..

لاوانەوەت .. ئەو باڵندەی گریانەیە

بە دەنووك لەناو پێلوومدا ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەنك . . دەنك . .
فرمێسکەکان هەڵئەگرێت و .
ورد . . ورد . . چینەی پشکنینی . .
لە نەهێنیی ناوەوەمدا . . ئەگەڕێت و .
ژانەکان . . ئەدۆزێتەوە . .
لاوانەوەت . . قوڵپی تەنیایم سەرئەخا
بۆ سەر نیگای ئەم سەدەیە .
لاوانەوەت . . بەخۆیەوە ئەمنووسێنێ و .
بەرمناداو . . بەری نادەم
تا ئاوێتەی ناو قوڵپی یەکتری ئەبین
هەتا ئەمرین !
با گوێم لێ بێت . . لاوانەوەت
وەك منداڵیم . .
سەرم ئەخاتە سەر ڕانی
خۆشەویستی ی بی کۆتاییت . .
وەك منداڵیم . . وەنەوز لەناو کۆشتا ئەدەم
توخوا . . دایە لای لایەکەت بگێڕەوە . .
بملاوێنە . . بملاوێنە . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەماشاکە .. کە ئاو ئەڕوات
پەلی هەموو درەختەکان
شۆڕن بۆ ماچ ..
دە ماچم‌کە .. من ئاوی تۆم
ئاوی تۆ نیم ؟ !
ئەی من تاڵی ئەو ڕنووی قژەت نیم
کە هەواری بی‌کەسی‌یەو .
خوری تەشی‌ی زەمانێکە .
زام ئەیریسێ‌و .. ئەیکا بە پەردەی
سەر چرپای بووکی ناکام ؟ !
تەشیت بادە .. ئەوە سەری گلۆڵەی ژانەکەم
لێت ون‌نەبم ..
● تەماشاکەو .. بمبینەوە ..
لەو هەورەدام .. کە منداڵی‌ی لێ ئەبارێ
لەو هەورەدام .. کە پەری‌خان
سواری کەژاوەکەی بووەو ..
بە ئاوزەنگی چەخماخەکان
ئەدا لە بن‌سکی ئەسپەو .. نیسکە [٥] ئەکاو .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هێندە ناباب
لە بازنەی ئەم زەمانە دەرئەپەڕێو .
ئەڵێ . . کاتی . . غاری
دەنگ‌و بڵێسەو . . شەپۆلە
کاتی غارە . . غارە . . غارە . .

دەس بەرنەدەی هەڵەمووتە[٦]
دەس بەرنەدەی هەوراز ڕووتە
ئەم هەورازە . . بەرازێکە
شفرەکانی خۆی چاندووە . . .
ڕێ شفرەیە . .

بەتەنیا ئەم تووڵەڕێیە جێگەی غارە
دەس بەرنەدەی
مەلاس . . مەلاس . . جیڕ بەرەوە . .
دەس بەرنەدەی !

کێ ئەزانێ جارێکی‌تر ئەتبینمەوە ؟ !
جارێکی‌تر دەنگم سەر ئەکاتەوە سەر .
سەری گوێ گرتنت ؟ !
لەم وەرزەدا . . کە خێڵ بەرەو زەنویر ئەروا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەم وەرزەدا . . کە هەناسەم
سیروان لەگەڵ خۆیدا ئەیبا
ئەیبا وەکوو ئەو چڵانەی
بەشوێن لق و پۆیدا ئەگرین !
ئەیبا وەکوو . . ئەو چۆلەکە خنکاوانەی
نە خوێندیان و نە تەماشای دنیایان کرد !
کێ ئەزانێ ئەتبینمەوە ؟ !
تا لە زنەی[7] نیگاکانت بخۆمەوەو بڵێم ئۆخەی ،
● ونەبوویت و گەڕایتەوە . .
ئەزانی بۆ ؟ !
من دایکتم
هەر ئاوی کانیی چاوی تۆ لای من ئاوە
هەر خۆشەویستیی شاری تۆ . .
لای من خۆشەویستیی ناوە . .
● کە جێم هێشتووی
بۆ ئەوەیە جێت نەهێڵم !
کەی وا نەبووم
باران . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نانویٚو .

منیش نانووم

کەی وا نەبووم ؟!

«شوێنەواری دارستانێکی سووتاوەو پەلئەکوتێ

بۆ درەختی یادەکانی .

هەر لەوێدا .. گریان گەڵای ئەو یادانە

لەبەر ترووسکەی ساباتی شەوگارێکدا ..

ئەشواتەوە ..

کە من شایەتی کوژراوو نەکوژراوم» ..

- ئێوە ئەڵێن .. بیرکەرەوە

منیش ئەڵێم .. بیرکەنەوە ..

باران نەنووستو .. نەنووستم ..

کاتێ هاتیو لەگەڵ خۆتا ئەو شەوانەت هێنایەوە

کە پێکەوە لە بن سێبەری ئاواتی درەختێکدا ..

لەگەڵ هەزاری دنیادا دائەنیشتین ..

خەو .. ڕەنگاوڕەنگ .. لە دڵمانا یاری ئەکرد

ئەمانبینی : بەفری سەوزیان تیا ئەباری

ئەمانبینی : با .. ڕەنگدارە ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شینە : مۆرە . .

لە یەك کاتا . . ئەمانبینی :

دیجلە . . چاومان ئەخواتەوەو . .

زریباریش گوێ ڕائەگرێ

لە یەك کاتدا . . هەتاو بووین‌و سیبەریش بووین

لە یەك کاتدا . . پێکەنین‌و گریانیش بووین

باران . .

نەنووست‌و نەنووستم . .

شەوگار ڕۆژ بوو . . ڕۆژیش شەوگار . .

باران ئەی‌وت :

● بۆ ئەوەی گوڵە گەنمێك

لەناو لەشی هەتاوەوە . .

سەر دەربێنێ‌و دەستی تانگۆی .

شەماڵ بگرێ‌و پێ‌بکەنێ . .

ئەبێ جارێك لەناو هەڵما

تووانەوەی خۆم ببینم‌و .

جارێکی‌تر لە بارینما . . ژیانەوە !

منیش ئەم‌وت :

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

● من لە تۆوە فێربووم کە چۆن
مەرگم بکەمە بێ پلیکەو .
داهاتوومی پیا سەربخەم !
باران
نەنووستو نەنووستم
کاتێ هاتیو . . خەوەکانت . . خەوەکانم
ڕەوانەوە . .
هەر دەنکی ڕەنگێ کەوتە ژێر
پیلاوێکی ئاسنەوە . .
کوژانەوە . . خەونەکانمان . . وەك گوڵ ئەستێرە .
ساتێ بوو . .
کوژانەوە . .
کاتێ هاتیو لەگەڵ خۆتا
وێنەی شیرینت بۆ هێنام
شیرین وایە ؟ !
شیرین تەنیا یەك شیرینە
شیرین وایە ؟ !
تۆ بیبینە . . ئەم شیرینە . . دەستەکانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لیٚ

بۆ

تە

وە..

چاوەکانی لەگەڵ پێڵووی :

جو

یٚ

بۆ

تە

وە.

تۆ بیبینە لێوی ناقرێ و ناگاتە من ؟ !

کوا شیرینە ؟ !

- فەرهاد شیرینی واتەوێ ؟ !
- فەرهاد ڕووبارێکت ئەوێ

درەختی خۆی بخنکێنێ ؟ !

- فەرهاد .. باڵدارێکت ئەوێ

هێلانەی خۆی بشێوێنێ و ..

ڕازی بێ بەوەی کە نەفرێ ؟ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرم بەخشی ی بە باران ئەویش کردی :
بە لافوی و ڕژانی یە ئەو .
دۆڵ و هەردو کەژانەوە . .
کە ئەهەنگیان تیا قووتئەدا
باران
ئەنووستو .
ئەنووستم . .
سەرم . . سەنگەری بوو . .
لەگەڵ - با - دا بەری ئەکەوت
ئیتر پڕمکرد بە دڵاو هاویشتمە ناو :
لافاوەوە . .

● لافاو . . بیبە
ئەو ناهێڵێ وەنەوز بدەی
لافاو بیبە
ئەو ناهێڵێ سەری فەرهادکوژ بنێ بە :
لەشی سپی شیرینەوە . .

● شەو سوارێك بوو . .
لە پاشكۆی تاریكی ی خۆیدا سواری كردم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

من مردمو من نەمردم !

● دەس بەرنەدەی

کاتی غارکردنی مەرگە

دەس بەرنەدەی

ئالیرەوە .. شاری مردن وەك دووریشە .

نزیکیشە !

دەس بەرنەدەی !

● لە ورەی گێژەن‌دامو ئەم سەدەیە

گێژەیەدا

● لە گێژەیدا . هەڵوێستی خۆت بدۆزەوە .

● ئەم گێژەنە .. سووڕانەوەی

ترسە بەدەوری مردندا

لەم جێیەدا .. کەشتیکەی نووح

سەربەرەوژێر ئەبێتەوە .

لەم جێیەدا

ئاو .. هەناسە .

لە سنگی خنکاودا ئەدا

کەی سوندوباد گەیشتۆتە ئەم گێژەنە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەی ؟ ! کەی ؟ !

« بە لێواری مەرگی مندا پیاسە ئەکەن

وا ئەخنکێم .. ئەمبینن و بەڵام باسی

خنکاو ئەکەن

دەرم بێنن .. پیاسەی ئەو سەر تەواو ناکەن

من ئەخنکێم .!.

دەرم بێنن .. دەرم بێنن ! »

● کێ هەناسەی هیچ خنکاوێ هەڵئەمژێ ؟ !

ئەی هاواری خنکاوەکان

کێ دێ لە ئێوە بپرسێ

ئەمە زەمانی .. خنکانی

ئەستێرەیەو .. شایی زەلکاو ..

● ئەمە سەردەمی کۆچی ڕووبارو پەری خانە

ئەی پەری خان .

هەردوو دەستم .. سەولی

ناو کەشتی ی ڕەوەندی

نیگای تۆیە ..

نە نیگاتا من خەلوەتم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە نیگاتا من گۆرانی‌ی .
ئەو ڕەزانەم هێشووی وەرزی .
بەخشندەیی زەمین ئەگرن
ئەی پەری خان . . زەمین تۆیت‌و .
تۆ زەمینی . .
ئەی پەری‌خان . . لێم گەڕێ با :
سەمای مردن لەسەر ئەو لووتکانە بکەم
کە بە ترس داپۆشراون
لێم گەڕێ با . ئەم کڵپەیە
لە ئۆپەرێتی . . سووتانا
دەس‌بکاتە ملی جەڕاوی ناوپەنم
لێم گەڕێ با :
لەسەر شانۆی پەراسووی خۆم
حاڵم لێ بێ‌و .
بە گڕەوە . . بچمە ناو دڵی یەزدان‌و .
ئەو ڕاستی‌یە . . بدۆزمەوە . .
کە لە خولیای .
نەسرەوتی ناو سەرما ئەژی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێم گەڕێ با . . هەموو جارێ
لەدایك بوونێکی تازە
مەرگی تازە . .
ببینم و ببیسم و خۆر لە دۆرگەی .
نەهێنیدا . . بێنمە دەرێ و .
نەخشەیەکی تر بۆ گیانم بکێشمەوە !
« کە ئەچمە ناو مردنەوەو ڕائەوەستم
قەنارەکان ڕائەکەن و پەتەکانیش
خۆیان گرمۆڵەی
بەرپێم ئەکەن
کە ئەچمە ناو مردنەوەو سەرنج ئەدەم
بە چاوی خۆم . .
لەدایك بوونی - نەهێنی ی - تۆ ئەبینم
خوا ئەبینم
دێت و یەك . . یەك
دڵی ئەستێرەکان ئەخاتە ناو .
لەبی دەستم » .
کەی وا نەبووم . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

باران نانوێ‌و .

منیش نانووم .

باران خۆی‌کرد به دەرووما . لەناو بیرما زەمین هەستایه .
سەر پیان‌و بانگی لێ کرد . بێشەی چڕی ڕوانینی من .
شاری نەدۆززراوەی تیایه . من دڵدارم ئەی پەری‌خان .
من دڵدارم . درەختەکانی ناو گیانت ئەنووسمەوە .
کەژەکانی ناو بینابیت ئەخوێنمەوە . دە تۆش گیانە .
بمنووسەوەو بمخوێنەوە . لەسەر لەشی هەر گەلایەك .
کە ئەوەرێ‌و کە ناوەرێ . بمخوێنەوەو بمنووسەوە .

● لە کەیەوە تۆ «سیزیف»ی‌و ئەم جیهانەش .

بەردەکەتە ؟ !

لەکەیەوە تۆ «زوربا»یت‌و بوومەلەرزەش .

سەماکەتە ؟ ! (١)

بیرت نایه هەرووەك مردن بیری نایه

لەکوێ بووە ؟ !

بیرت نایه هەرووەکوو ئاو بیری نایه

بۆ یەکەم‌جار

زانی بە کام ئۆقیانووس‌و .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

زەریاوە .. گرت ؟ !

● بیرم نایە .. بەڵام ئەوەندە ئەزانم

بە یەکەوە من سیزیف‌و زۆرباو مەرگ‌و

ئۆقیانووسم !

باران نەنووست‌و ..

نەنووستم

نیسان هات‌و گوڵی چاوی گوندەکان‌و شارەکانی

دا لە یەخەی مێژووی زەمین

لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیساندا بوو ..

چووم بەپیری ئەو جۆگەیەوە .. لە لێڵی

دەم‌و چاویا ..

ئەو سوێسکە کوژراوانەی بەرەو کەناری ڕائەدا

کە گۆڕیچەی یادگاری

گریانم بوون ..

بەیانی‌یەک .. لە کۆتایی ڕۆژەکانی نیساندا بوو ..

شەوەزەنگی

لەناو دەمی

ئەژدیهاوە ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کەوتە خوارێ

بەیانی بوو . . خۆر ئاوا بوو

● هات . . هات . . هات

بوومەلەرزە – قیژە – ئاگر – دووکەڵ – خوێن –

خۆڵەمێش ! !

ئەی نیسانی گوڵی ڕەش‌پۆش چیت لێ کردم !

● سەرت بەختی ی بە ڕەشەباو .

چوویتە ناو چاوی مەرگەوەو ،

چرای گریانت داگیرسان . .

چرای گریان

ڕەنگی شەوقی

لە مانگی کوژراو وەرئەگرێ

تۆ لەبەریا . . دابنیشەو .

«لۆرکا» بێنە تەنیشتەوەو .

ئەوسا وەك ، دوو

جووتە سەروو

هەڵچن . . هەڵچن . . هەڵچن . . .

هەتاکوو مانگ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له باوەشی شیعر ئەگرن!

باران نەنووستو نەنووستم

ئەم زریانە لە «گلگامش»ی[9] کاروانیا

قارەی تۆفان ناونووس ئەکات..

دەرگای داستانو ئەفسانە.

لەسەر «ئەنکیدۆ»ی هاوڕێی ئەکاتەوە..

● تۆش «پیرەکەو زەریا کە»[10].. بە

● پەڕینەوە.. لەم تۆفانە

پردێکی چەخماخەی ئەوێ

● تۆش «بوراق»[11] بە!

« بووم بە بوراقی پەیامی سووتاوەکان. بووم بە پیرەو بە زەریاکەی. ناو ڕۆمانی کۆچی ئەمجارەی پەری‌خان. کێوەکانم لەناو ورەی خۆمدا مت‌کرد. کێوەکانم.

بەسەر وشەمدا هەڵگەڕان. لە نێرینەی ترسا ژنام.

من زمانی‌خەنجەری بووم خوێنی کێلانەکەی خۆمم ئەلستەوەو هەموو ڕۆژێ چاوەڕوانی.

هاتنی کفنی خۆم ئەکرد. هەموو شەوێ چاوەڕوانی.

تەورداسی بڕینەوەی خۆمم ئەکرد.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

● برۆ . . برۆ . . تا ئەگەیتە دوو ڕیانێ
یەکەمیان بە دەستە ڕاستا . . ڕێگەی هاتە
تۆ . . مەیگرە . . .
ملی چەپیان بگرەو بڕۆو بەری‌مەدە . .
تا ئەگەیتە کانی و ئاوێ . . لی‌ێ لا مەدە . .
برۆ . . برۆ . . دەشتێکی دەرزییت دێتە ڕێ
تۆ هەر برۆ . . بەرەو دووا نەگەڕییتەوە . .
تۆ هەر برۆ . . تا ئەگەیتە بەر ئەشکەوتێ
بچۆ . . ژووری
لە نیوەیدا . . خۆت مەلاس‌دە . .
کە تەماشات‌کرد ئەبینی :
لە کەناری ڕووبارێکدا . . دەڵەدێوێ لی‌ێ نووستووە
مەمکێکی داوە بەم شانیاو .
مەمکێکی تر بە ئەو شانیا .
هیچ دەنگ مەکە . .
ئاوی ڕەش دێت . . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی زەرد دێت . . هیچ دەنگ مەکە
ئاوی سەوز دێت . . هیچ دەنگ مەکە

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کە ئاوی سوور هات . .
بچۆرە پشت سەرێوە . .
ترست نەبێ ، شمشێرەکەت هەڵبکێشە
تا ئەتوانی . . دەست هەڵبڕە . .
دەست هەڵبڕە . .
بەرەو کاژەڵاکی سەری
دایوەشێنە . .
دایوەشێنە . .

● ئاوی ڕەش هات
ئاوی زەرد هات
ئاوی سەوز هات
بەڵام ئاوی سوور هەر نەهات
بۆچی نەهات ؟ !
بۆچی نەهات ؟ !

● بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ سەرچاوە ، لە خوێنتا هەڵقوڵێنی
بە دەماری ڕەگەکاندا شۆڕبینەوەو .
لەناو خۆرێکی تازەدا سەر دەربینی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ ئەوەی ئاوی سوور بێت و شمشێرەکەت بوەشێنی
ئەبێ لەشی مەرگ و ژیان
بەیەکەوە ڕاوەشێنی !
« دایە .. دایە .. من ئێستاکە دووکەڵێکم
لەشوێن برینی خۆمەوە هەڵئەستم و بەو دووکەڵە
شەدەی سەری ئەم لووتکانەت بۆ ئەبەستم
دایە . ئێستە چادر منەو من چادرم
خۆم هەڵئەدەم
لەناو کرێوەی .. خەمی سەر دەم و چاوی
هەژاراندا .. خۆم هەڵئەدەم ..
هەڵم ئەدا . لەسەر ئازاری باڵ کەوتووی
پێدەشتی زام هەڵم ئەدا !
چادر .. چادر .. چادر ..
شارە مێروولەی دەرکراو ..
هێلانە بۆ پەڕەسێلکەی باڵ کراوو دەنووک کراو ..
چادر .. چادر .. لانە بۆ کەرویشکی گیراو ..
چادر .. چادر
دەرزی‌ی سەرما – پەراسووی سبل – کۆشی بەفر –

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نانی گرباو — سیمای وەریو — چاوی مردن —

گۆڕستانی ! ..

سەرت بەخشی بە بارانە

گازەرەی پشتی خۆرە . .

ڕاکێشانت بۆ بردنەوەی گرەوەکەی

تیر هاوێژە ! . .

ئەی نازانی تۆ کەوانیت ؟ !

ئەی نازانی کە حەوت ساڵ بوویت .

باوکت کەوانێکی تر بوو

بۆ تیر هاوێژ

ئەی نازانی . ئەی نازانی

تۆ کەوانی ؟ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

● کەی وا نەبووم
باران نانوێو .
منیش نانووم . .
ئەی «پەری خان»ی ولاتی خۆڵەمێش و گوڵەباخم
تۆ دڵخوازی هەموومانیو . هەموومان تۆین
تۆ باسکی ئەو قەڵەمانەی . .
باوەش ئەکەن بە بانگەوازی دوارۆژدا . .
تۆ دڵخوازی فەرهادێکی
لە بیابانی مێژوودا . .
لەبەر داکردنی تەورا . .
بەژێر لێزمەی تێزاب و بەسەر درکەزی مردندا . .
باز ئەدات و بۆ ئەو کارێزە ئەگەڕێ
کە گڕی تینوێتی . مەلی . مەمکەکانتی .
تیا بشکێنێ . . .
ئەی «پەری خان»ی ولاتی خۆڵەمێش وگوڵەباخم
ئێمە بەتەنیا هەر نیگای تۆ شلك ئەبەین
خۆت لەناو گێژی تۆفاندا وەستاویت و چاوت لێیە :
دڵدارەکانت . دەرئەکەن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

دەرمان ئەکەن و ژێری یان
بە قەراغی دەم و چاوو لووتمان ئەسڕن

- میز ئەکەنە ناو پشت مل و دەسمانەوە .
- بە میز «فەرهاد»یان لەسەر کارتۆنی ،
بەتاڵی ی ، ویسکی کانیان . . بۆ ئەنووسین
- لە قەراغی ڕێ و بانیشا لە چوارچێوەی
قوڕو لیتەو . . تۆزو خۆڵی .
توێتاکانیان . . ئەگرتین !

ئەی «پەری خان» ئەمانەوێ خۆشەویستیت
وەکوو نان بیبەخشینەوە
وەکوو منداڵ بیگرینە کۆڵ
وەکوو گوڵ بیکەین بە چەپك
وەك شیعر بیخوێنینەوە . .

- گوێیان بە لۆکەی تاریکی ی ئەئاخنن
تف ئەکەنە ناوچەوانی
نان و منداڵ . .
گوڵ کوێر ئەکەن
قاچی شیعر ئەبڕنەوە .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چاوت لی‌یە : جێگەی زمان ئەگوێزنەوەو .
مۆری ئەکەن

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا مۆخی . . کایانیان
بۆ خەڵك ئەوێ . .

● ئەیانەوێ . . ئەوان بەتەنیا چاوی شووشەیان
بۆ خەڵك ئەوێ

پاسەوانێن ، بەڵام نووستوون
پاسەوانێن و ئەتدزن
پاسەوانێن و کچێنیت لەسەر مێزیان
جوکەرێکەو . .
پاسەوانێن و . . . .

....

● چاوی خۆتەو ئەبێ بڵێی چاوم نی‌یە
گیانی خۆتەو ئەبێ بڵێی گیانم نی‌یە !
ئەی پەری‌خان
باران نەنووست‌و ،
نەنووستم . .
بەڵام چبکەم . . پێت نەگەیشتم ؟ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەرم بەخشی ی بە باران و شەو سوارێك بوو
لە پاشکۆی رەشەبای خۆیدا سواری کردم
بەلاٚم چبکەم
پێت نەگەیشتم . . چبکەم ! . . چبکەم !
ئەی پەری خان
بەیانی یەك . . کاتێ هەستام
کاتێ زانیم . . کاتێ ڕوانیم
– لەو بەرەوە –
خۆشەویستیت بۆتە شووشەی
«آب جۆ» یەکی خاڵی و لەسەر سەری .
فەرهادەکەت . . بە نیشانە ئەیپێنەوە . .
تەق
تەق
تەق
تەق
ئەیپێنەوە . . ئەیشکێنن
ئەیشکێنن . . ئەیپێنەوە . .
ئەی پەری خان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەیانی یەك . . كاتێ ڕوانیم . . كاتێ زانیم
خۆشەویستیت
بۆتە تەپڵەكی جگەرەو .
نێرگەلەی بەردەمی ئەوان
قوڵپ
قوڵپ
قوڵپ . . ئەیمژنەوە . .
بەیانی یەك . . كاتێ هەستام . . كاتێ ڕوانیم
– لەمبەرەوە –
خۆشەویستیت . . بۆتە قاسەو فرۆشگایەك
بە كلیلی . .
جومگەی فەرهادێكی كوژراو
لێی نیشتوون و . . ئەیكەنەوە . .
فڕان
فڕان
فڕان
فڕان . .
ئەی پەری خان باران نەنووست و نەنووستم

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەلاَم چبکەم پێت نەگەیشتم . .
کاتێ هەستام . . لەژێر سمی ئەو ئەسپەدام
که سواری بووم
کاتێ ڕوانیم . . لەبەردەمما
ئەستێرەی ناو خەونەکانم
پەلکە گیای سەر پەنجەکانم
بەدوای یەکدا . .
وا : هە . . ڵ . . وە . . ڕین . .
کاتێ زانیم . . ملم لەژێر هەرەسی لەشمایە
لەشم لەژێر دنیادایە . .
داو . . داو . . داو
کاتێ زانیم . . هەردوو دەستم
جێم ئەهێڵن . .
هەردوو قاچم . . جوێ ئەبنەوە . .
دانەکانم . . بوونە مشار
نێرگەی پشتم ئەبڕنەوە . .
لەولامەوە . . پێچکەی سەرم ئەڕواو ئەڕواو . .
بە سکما خۆل ئەبێتەوە . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەملامەوە . . زمانی خۆم ئەمنووسیت‌و .
لەولاوە . . ئە مـ سـ ڕ یـ تـ ـە وە . .
هەرەس
هەرەس
هەرەس
هەرەسێکە هەرەس ئەکا بەژێرەوە
هەرەسێکە هەر دێت‌و دێت‌و دێت
نابڕێتەوە . .
نابڕێتەوە !

● ڕاکە . . ڕاکە . . ڕاکە
سێبەری خۆت بگرەرەوە .

● چاوی خۆتەو ئەبێ بڵێی چاوم نییە . . .

● ئاوی ڕەش هات . . ئاوی زەرد هات . .
ئاوی . . بەڵام ئاوی سوور هەر نەهات
بۆچی نەهات ؟ !
بۆچی نەهات ؟ !

● بابە کوانی دەستەکانت بۆ جێت‌هێشتن ؟ !
بابە ئێمە ئەچین بۆ کوێ ؟ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بابە بۆچی دایکم ئەگری؟!

● بۆچی؟! بۆچی؟! بۆچی؟!

● لە دواساڵدا

فەرهادێکی کوژراو وتی:

لەبەرئەوەی هەرەمەکە لەسەر نووكو

سەر بەرەوژێر دانرابوو

هەرەس وابوو، زەویش

بنکەو ڕەگی ئەویست

تۆفانەکەش زەریاوانی

چەند خوابەك بوون

خۆفۆی گەورە

خۆفۆی

بچووك

خۆفۆی

قڕە

● داریووشیش دەنگو سەری لێ دزیبووین

بۆیە کاتێ هەرەم ڕووخا

نەهەنگەکانی داستانو دەر داستانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەم سەدەیە کۆبوونەوەو .
تۆفانەکەیان هەڵمژی
کێش مایەوە
چیش مایەوە
چوون بەناخدا
چوون بەناخدا
تەڵە .. تەڵە ..
داو .. داو .. داو
● شێت بووم .. شێت بووم
● کێ ئەزانێ جارێکی تر ئەتبینمەوە ..
تا لە زنەی نیگاکانت بخۆمەوەو .
بڵێم ئۆخەی نەمردیت‌و .
گەڕایتەوە ؟ ! ئەزانی بۆ ؟ !
چونکە هەر ئاوی کانی ی چاوی تۆ
لای من ئاوە ..
چونکە هەر خۆشەویستی ی شاری تۆ
لای من خۆشەویستی ی ناوە ..
باران نەنووست‌و نەنووستم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

له سێهەم ڕۆژی پرسەما

له شارێکدا .. که هی خۆم بوو هی خۆم نەبوو

من مەزاتی دەدا

کفن و تاتەشۆرو

دارەمەیت و کێلەکانی خۆمم ئەکرد ..

پڕ به دەمی زوورەکان و هۆڵەکانی

کۆشکی سپی .. هاوارم کرد ..

له بازاڕدا .. هاوارم کرد :

« وەرن بیکڕن .. به چارەکه مایه .. بیکڕن

وەرن .. کاکه .. وەرن .. بیکڕن :

ئەوە جاجم . لێفەو دۆشەك ،

کومبارێك و پرێمزێ

ئەوە چوار قاپ و مەنجەڵێ

ئەوە لانکه ..

ئەوە .. کڵاوو جامانه ..

ئەوە .. شیعر .. سێ دیوانی شێرکۆ بێکەس

وەرن کاکه .. وەرن .. بیکڕن»

● کاکه ئەمه له چی ئەدوێت ؟ !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

● ئاگر . . زریان

● وێڵیکە بابە وێڵیکە . .

● ئەوە قوڕی . . ئەوە کلاّوو جامانە . . ئەوە . .

● تۆ ئەوان بەرە «شەمیران» دوایی خۆم دێم . .

ئەی قاسەکەت بارکردووە ؟ !

ئەی خاکەکەم . . خاکی پەری

بۆ لەمەودووا . گەر پیشانگەی

تابلۆکانی خۆم کردەوە . .

خۆ تێم ئەگەیت

خۆ پێم ناڵێ ی : . ڕەنگەکانت . . وشەکانت

خنکاوی ناو تەم و مژن

نازانین . . چاویان تیا دەرکەین

ئەی شارەکەم . . شاری پەری

من تێت ئەگەم . . تۆش تێم بگە

دوای ئەم کۆچەو . . ئەو زریانە

بی ّمەکەنە . . ئەگەر تابلۆیەکم وابێت :

« لەدەرەوە . . بێ چوارچێوە

لایەکی کەوتۆتە خوارێ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بزمارێکی تێلاً شێوەش بەسەر دڵیا داکوتراوە
لەناوەوە : ڕەش .. ڕەش .. ڕەش
سەری سەگێك وا بە لەشی بزنێکەوە
سەری بزنێ وا بەلەشی ئەسپێکەوە ..
لەبی دەستێکی بێ پەنجە ..
کێویلك لەسەری نووستووە
لە گۆشەی دەستە ڕاستیشدا
مشکێك بەلاّم مشکی ڕاستی ی
بە قرتەقرت
ڕەنگی تابلۆو .. تابلۆ ئەخوات»
ئەی پەری خان .. تۆ چەپکە قژی ، دەسکەنەی هەڵکیشراوتم بدەرێ .
تا لە گوڵدانی گریانا هەڵیبگرم ، بمخەرە ناو دۆزەختەوە .
تا خەلاّتی سووتاندنم ، بکەم بە بەرۆکی مەرگا .
ئیستا بێ بینایی ئەرۆم ، پەل کوتانم لێدانی سەوڵە لە گۆمی
هەڵمژراودا ..
ئەی پەری خان
باران نەنووستو نەنووستم
بەلاّم چبکەم پێت نەگەیشتم ..

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی پەری‌خان
یەك . یەك یەخەی
بەخشە گەورە گەورەکانی دنیام گرت‌و .
هاوارم کرد :
پەری‌خانی هەموو دنیا بە فەرهادی خۆیان گەیین
ئەی پەری‌خانی من بۆچی پی‌ی نەگەیی ؟ !
قیژاندم بەسەر هەموو جیهاندا .
لە بیژنگی قیژەمەوە
دەست‌و پەنجەی وردیلەکان . .
کەوتنە خواری‌و .
ڕاست‌بوونەوەو چوون بە چاوی
ئەو پەیکەرەی
لەبەر دەروازەی «نیویورك»دا
شان‌و ملی سوڵتانەکان ئەشێلێت‌و .
بەم دەست گڕی هەڵگرتووەو . .
بەو دەستی‌تر . .
خۆڵی ئێسکی دڵدارەکانی سەربەستی‌ی
پێدا ئەکات . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هاوارم‌کردو .. له شه‌وی هاوارمه‌وه ..

ریز .. ریز ..

میخی هه‌موو چادره‌کان هاتنه‌ده‌ری و ..

خویان به سنگی شانوی گشت

والی‌یه‌کانی ئه‌م گیتی‌یه‌دا داکوتی

به‌لام په‌ری ئه‌مه سه‌ده‌ی بی‌ده‌نگ بوونه

له سه‌ربرینی .. بالنده‌ی بی‌هیلانه

باران

نه‌نووستو .. نه‌نووستم

به‌لام چبکه‌م .. ئه‌ی په‌ری‌خان

پیت نه‌گه‌یشتم ...

گه‌رامه‌وه ...

هاتمه‌وه سه‌ر مالی چۆلی ژانه‌کانم

وه‌کوو کراس من گینگلیان له‌به‌رئه‌که‌م

له‌گه‌ل ئیشدا وه‌کوو ئاشقه‌و ماشقه

تیك ئالاوین ..

له‌گه‌ل خه‌م‌و ته‌نیاییدا .. به که‌ناری خۆرنشینا

پیاسه ئه‌که‌ین

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێك تیر نابین

ئەو گۆرانی ی - کۆچی یارم کۆچی سوورە -م بۆ ئەڵێت و .

منیش دوا هۆنراوەی پایزی ناو . .

چاوانی هەڵوەریوی تۆی

بۆ . ئەخوێنمەوە :

گەڵای تەماشات بۆ وەری و کەوتە ناو مشتی هەناسەی

تەزیومەوە . سینەم چاڵە خەزانی بوو . لێوان لێو بوو .

لەو ئاخانەی وەکوو بێچووە چۆلەکەی بەر دەنکە تەرزە

خزابوونە پاڵ یەکتری و . هەڵلەرزینیان ، وەکوو دەسماڵی پوولەکەی

کلووی بەفر . ئەدا بە شانی درەختە ڕووتەکاندا . .

پەری ناوت وشەیەك بوو . . بەلام زمان تیا ون ئەبوو

جارێکی تر لەکوێت بێنمەوەو . دەم بنێم بە ڕووناکی ی گەردنتەوە .

لەکوێت بێنمەوە تا واشەی شەوی ڕەشم . لە بەرپیا

سەربڕیت و . ناوچەوانی داگیراوم دیسانەوە هەڵکەیتەوە . .

پەری ناوت یەك وشە بوو

بەلام هەرچی فەرهەنگی شاخ و پێدەشتە

لە نیگاتا نەخشەی ڕێنومایی و هیوای

بینایی یان ئەدۆزیوە . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

گەلای سەرنجت بۆ وەری و کەوتە ناو هەناسەمەوە ؟ !
من هەناسەم ئیستە سووتووی پەراسووی خۆم
بە با ئەکات . ئەی لەیلاکەم . ئیستە ناخم
پەرە سیلکەی وشەیەکە بی هێلانە
نزم ئەفڕێ . بەر سنگی خۆی
بە ڕوومەتی گولاڵەکان سوور ئەکات و .
لە ئاوێنەی نامۆییدا خۆی ئەبینی
لەناو باوەشی گریاندا .
گوێ بۆ دەنگی خۆی ڕائەگرێ
گەلای سەرنجت بۆ وەری و کەوتە ناو مشتی هەناسەی
تەزیومەوە . تۆ گۆرانی ی ڕەنگاوڕەنگی خەوی کەژ بووی ،
پرچت ڕێژنەی بارانێ بوو
بە شان و ملی شەبەقا شۆڕئەبۆوەو
لەسەر کەمەری بنارە چاوسەوزەکان
ئۆقرەی ئەگرت
ئەی پەری گیان . .
جارێکی تر . لەکوێت بێنمەوە بۆ ئەوەی
بەرزێنی لە لەشی خۆت ، هەروەکو گوڵ ئەستێرەیەك

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەدەی لە بەفرو تریفەی مەمکەکانت
لەکوێت بێنمەوە بۆ ئەوەی:
ساتێکیش بێ .. سەرخەو لە دەنگتا بشکێنم
ساتێکیش بێ .. لەناو ماچتا
من بە باڵی گڕتی بەربووی قەقنەسی لێو
خۆڵەمێشی ئێسکی ئێستەم داگیرسێنم.
گەڵای سەرنجت بۆ وەری و.
کەوتە ناو مشتی هەناسەی تەزیوەمەوە؟!
لە لاپەڕەی بیرەوەری دەفتەرەکانی پاییزدا.
جێگە دیری نابینیوە.
تا هەڵوەرینی نوێتری تیا بنووسیت
گەڵای تەماشات بۆ وەری و.
کەوتە ناو چاڵە خەزانی سینەمەوە؟!
باران
نەنووست و .. نەنووستم
ئەو نەباری و .. من نەبارم
بەئاگام و .. ئەو نەباری و.
من سەرنێلی کۆچ کردم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرەو گەرمێن

ئەی پەری‌خان هەمووی کۆچە
چی ئەبینم هەمووی کۆچەو .
لە غەریبیمدا بارئەخەن
لە نامۆیی چاوما ئەژین
خەوەکانم ئەی پەری‌خان .. خەونەکانم .
لە خەویشما هەموو شەوێ :
« بە هەردوو دەست خێرا .. خێرا ..
هەر سەری تاڵەمووی ڕەشەو ئەیانگرم
بەناو دەمما لە قورگمەوە کێشیان ئەکەم
کێشیان ئەکەم . بەڵام ئەوسەریان دیار نی‌یە
نایان گەمێ
ئەپچڕێن و .. دیسانەوە دەست‌پێ‌ئەکەم
تەواو نابن . ئەپچڕێن و دەریان‌دێنم
ئەپچڕێن و .. کێشیان ئەکەم ..
ئەوسەری تاڵەموو ونە .. نایانگەمێ »
ئەی پەری‌خان لە ئیستەمدا ..
ساتێ نی‌یە .. چرکەیەك .. یان دەقیقەیەك

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

هەزاران ساڵ تیایا ئەژیم
لەئیستەدا . . گۆشەیەکی سەرم نی یە
چەند قاڕەیەك لە خولیادا
پەنابەری سۆزی نەبیٌ و .
تیایدا ئەگریم . .
ئەی پەری خان من نامۆییم
زەمانی بی کۆتاییی یە . .
باران ئەنووستو . .
ئەنووستم . .
باران باری و منیش باریم
باریم و کۆچی لیٌخوڕین بەرەو گەرمێن
سواری دەمی شمشیٌرێکی تیژی کردووم
من مردوومو من ئەمردووم . .
ئەوا هاتووم . .
کلووی بەفری دەموچاوم
لەسەر پشکۆ بیاریٌنم
کۆچی یارمان کۆچی ڕی ی سووری ڕووبارە
هاوینەو خێڵ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەرەوخوارە . .
ئەی پەری گیان
لە ئیستەدا . . من بەتەنیا شەوم هەیە
کە ئەچمە لای . کە دێتە لام
شەوم هەیە
شەو کۆچی هۆزی خامۆشی ی
لەناو دڵە تەنیاکاندا . . بەرێ ئەکات
لەسەر قەدی درەختەکان
تاریکی ی . . ئەنووسێنەوە . .
داڵدەی ئەو مەلانە ئەدات
کە خوێندیان لە قورگ کردوونەتەوە . .
ئەی پەری خان شەوم هەیە
کە ئەو دادێ
دار خورماکان . . یەکە . . یەکە
بە ئەسپایی . .
ئەپەڕنەوە . . ئەوبەر کەنار
ئەپەڕنەوەو . . لەو سەرەوە . .
«فورات» دێنن بۆ دیدەنیم

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بۆ زووره‌که‌م
که «فورات» دێت
شیعره‌کانم ئه‌بنه (مه‌شحوف) و[12] گۆرانی ی
« ڕێل و حه‌مه‌د»م[13] بۆئه‌ڵێن
که فورات دێت . . وه‌کوو «هه‌لۆ»
سه‌رئه‌کاته سه‌ر سه‌ری غه‌ریبی ی من و ،
ئه‌گری و ئه‌گری و .
هه‌واڵی «سیروان» ئه‌پرسێ . .
ئه‌ی په‌ری خان
که فورات دێت
من چاو ئه‌نێم به دووربینی برینێوه
سه‌رچاوه‌ی ئێشی ئه‌بینم
دێته پێشێ ، زۆر نزیکه
وا ئه‌بینم : سه‌رچاوه‌ی ئێش
له‌ناو شاخدا مێژووی دوورم
هه‌ڵئه‌هێنجێ و . . ئه‌یکاته ناو ئێستامه‌وه
که چاو ئه‌نێم به دووربینی برینێوه . .
له ده‌روونیا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لاشەی ڕووباری خنكاوی تۆ ئەبینم
لەناو بنیا . .
بنی فورات تابووتی قوڕەو هەزاران
گوڵی كوژراوی تیا نووستوون
بنی فورات . . هەزار سەوڵی
دەستو بازووی . . بەجێماوی
دڵدارانی ئاوی تیایە
ئەی پەری‌خان
هەموو شەوێ كە فورات دێتە دیدەنیم
حیكایەتی ماسی چاوی
بەزۆر لە ئاو دەرهێنراوی
تۆی بۆ ئەكەم
گوێم بۆ ئەگرێ
كە من ئەگریم . . ئەویش ئەگری‌و ،
ئەگری‌و ئەگری‌و . .
هەتا وەنەوز لە شەپۆلی پێڵوەكانیا
ئەیباتەوە . .
هەتا لەناو گیانما ئەنوێ

كتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەی پەری‌خان
وا فورات نووست
وا باران نووست
تەنانەت وا ژوورەکەم نووست
پیٚخەفم نووست
بەڵام پەری
ئەی «پەری‌خان»ی وڵاتی ،
خۆڵەمیٚش و گوڵەباخم
من نەنووستم
من نەنووستم
من نەنووستم .

حوزەیرانی ١٩٧٥

کتیٚبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەراوێزەکان

(١) کورزان : جیلەی ئەسپ .

(٢) هاوێژکردن : لێك جیاکردنەوەی دایك و بێچوو .

(٣) زەنوێر : کوێستان .

(٤) ڕەوەز : دانە بەردی بەسەر یەکەوەی شاخ .

(٥) نیسکە : حکۆڵ کردن .

(٦) هەڵەمووت : پلەی خزو سەختی شاخ .

(٧) زنە : کانیی زۆر بچووك .

(٨) زۆرباو سەما : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی کازانتزاکی یۆنانی .

(٩) گلگامش و ئەنکیدۆ : داستانە مەزنەکەی وڵاتی سۆمەر . ئەنکیدۆ : هاوڕێی خۆشەویستی گلگامش .

(١٠) پیرەکەو زەریا : ئیشارەتە بۆ ڕۆمانە بەناوبانگەکەی ئەرنست همنگوای .

(١١) بوراق : ئەسپی ئەفسانەیی یە .

(١٢) مەشحوف : جۆرە بەلەمێکی تایبەتی یە کە لە ناوچەی زۆنگاوەکانی خوارووی عێراقدا بەکاردەهێنرێ .

(١٣) ڕیل و حەمەد : ئیشارەتە بۆ گۆرانی (ڕیل و حەمەد)ی میللی لە خوارووی عێراقدا .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

٢. برایموك و گوراف بەفرومندالیم

عیشق ئاگرێکە ، بەربوە هەرکەس دەبێ بەکەس
گەر ڕۆژە ڕەش وەکوو شەوە بێ ، بوو بە شەوچراغ

(مەحوی)

بۆ هاوڕێی شاعیر
کاك «ئەنوەر قادر محمد»

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەویڵی شاخ لابەرەی بەردینی سەرتە . . رووم لەوی‌یە
ئەو گەوانەی [1] کە بارێزەو [2] رنۆ بەفر . تۆخی شیعرو
کرێوەی ئەم زەمانەیان لێ نووسیوە . ئەیخوێندمەوە
ئەیخوێندمەوەو . بەڵام سەرنج لەسەر شەختەی هەڵ‌ئەخلیسکێ
دوودڵ مەبە . چاوم هێشتا لە بنارتا بی‌رەوکەیە .
خۆی بە لقی دارگوێزەکانی دامێنت ئەگرێتەوە . .
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بمەوە لەو تەویڵە
سەرسامتر ئەبێ گلێنەو وەك بینی ئاو هەڵ‌ئەلەرزێ
رووم لە تۆیە . . بەفر ئەنوێ ؟ ! ئەمەوێ بچمە ناو نیگای
ئەو هەورەوە هەموو رۆژێ خۆی لە کاکۆڵو پەرچەمی
خاتوو پەری ئەئاڵێنی‌و بۆ برایمۆك [3] ئەتوێتەوە . .
بچمە ناوی بەگوڵی – شۆرانی [4] – ئەگەم . پەرەی دڵی
ماچ ئەکەم‌و ماچت ئەکەم ، کوانی دەستت سەرم ناخەی ؟ !
من ئەزانم تۆ برووسکەی کێویت دەستەمۆو ماڵی کرد ،
تەم ناتگرێ ؛ رامەمێنە ، ئەی تۆ لە تۆفان نەبوویت‌و .
چەمە گوولەی مەرگەوەرت یخ‌نەدا بۆ دەنگی خانی

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ڕووم لە تۆیە . . ڕووم پرسیارە . خۆشەویستیت وەرامێکی
باڵ نەخشینە کە ئەسوتێت ئینجا ئەفڕیّو ئارام ئەگرێ
ڕامەمێنە . . ڕوخسارم دەمامك نی‌یە فەرهادێکی
درۆزنە خۆی لە شەوی لۆچەکانیا حەشار دابێ
مانگێکە ئاڵ لە دەواری کۆچ‌کردنی خەما هەڵدێ
مانگێکە سەوز لەناو زەردەی دەم‌وچاوی ئاوتا ئەنوێ
ئەو گەوانەی کە باڕێزەو ڕنۆ بەفر لی‌ی نووسیون
ئەیخوێنمەوە . بەڵام سەرنج لەسەر شەختەی هەڵئەخلیسکێ
سەرم ناخەی ؟ ! هەتاکوو وردتر بمەوە لەو تەوێڵە
سەرسام‌تر ئەبێ گڵێنەو وەك بینی ئاو هەڵئەلەرزێ

●

ڕامەمێنە
دەمە تەشویّو نووکە پاچی
هەزار — فەرهادی دەمامك —
شکان . . پەڕین
بەڵام تەڵزمێ لە حەرفی ناوچەوانی
تۆ نەبۆوە . .
تەوێڵ بشکێت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەر ئەنەوێت
تەماشاکەن : خۆشەویستی ی
من و پەری چەند زەریایەکی بەرینە
هەموو دنیا جۆگەی ژانی لێ هەڵئەگرێ و .
هێشتا پڕە . .
تەماشاکەن . . ئەوینێکی چەند بەرینە

●

کوانی دەستت سەرم ناخەی ؟ !
مانگی ئاڵی دڵدارێم و مانگی سەوزی
هەژارەکان ، ئەیانەوێ لەناو بەفرا
ئاهەنگێ بۆ :
«پەری خان»ی تازە بووک و
«برایمۆک»ی تازە زاوای تۆ بگێڕن
دەست لە گەردن لووتکە بکەن
ئای لەو وەرزەی
خەم لەدەستی دۆی درەختا
هەڵئەپەڕێ و ڕیشی سپی خانی و . . بەفر
بەیەکەوە ئەستێرەی سەوزو سوور ئەگرن .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەری‌خان .. حەیرانی ئەوت
ڕووی لە تۆ بوو :
تیٚ‌ی چریکان
شەویٚك عەشقیٚکی ئاوارەت
بە بیابانی دڵیٚکدا تیٚ‌پەڕ ئەبوو
عەشق سەرخەویٚکی شکان
کە ڕۆژ بۆوە ، لەو جیٚ‌یەدا
خەون بووبوو ، بە کانیاو
مەل درەختی خۆی دۆزیٚوە .
درەختیش بوو بە نیشانەی
ئەو عەشقانەی خۆیان لە ڕیٚ‌ی
چاوی بەفری تۆدا سووتان .

برایمۆك ..
دەستی نایە .. بن گوی‌ی لاوك
تیٚ‌ی چریکان :
بەفر نانویٚ

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بنووستایه
کوێرەکانی ی
ئەژیایەوە ؟ !
بنووستایه
کوێستان ئەبوو
بە هەواری قاسپەی سووری ؟ !
بنوستایه . .
ڕووبارەکان نەئەخنکان ؟ !

●

برایمۆك . . چاوی لێ بوو . .
بەفر ئەباری و لەبەر گڕێکی دزراودا
دزێك ماری دەروونی خۆی دەرهێنابوو
هەتا گەرمی بکاتەوە . .
ڕێز . ڕێز . . کلوو هاتنه خوارێ
ئەگەیشتن . . نەئەگەیشتن
ئەتوانەوە . .
هەزاران کلوو بوون بە ئاو
تا ئاگریان کوژانەوە !

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

تەویلی شاخ لایەڕەی بەردبینی سەرتە ڕووم لەوێیە
ئەو سرووده سپیانەی تەو لەناو دەنگما ئەیبارێنێ
کە خۆرەتاوی شیعرێکم لێیان‌ئەدا . ئەبنە هەڵمی
توانەوەی خۆشەویستیمو بە خەرەندی قووڵی ناخما
هاژە ئەکەن . چاو بگێڕن . لە کەفچەرینی شەتاوی

ئەرخەوانیی ناو – زەڵم – دا . هیرۆی عەشقم ئەبینەوە
چاوبگێڕن . لە سامناکیی دارستانە تووره‌کاندا .
ڕەنگی قووڵی ئێشی خانیو حاجی کۆیەم ئەدۆزنەوە
زەنگی کاروانی سەربەفره . ڕێ‌ئەکاتو گوێ ڕاگرن
دەربەندەکان هاوار ئەکەن «ئەمە ڕێچکەی گوڵئەستێرەی
شیعرەکان تێپەڕئەبن . کوڕی شەختەن . کچی بارانو ڕەهێڵەن»
زرنگەی ئەم لە دەربەنداو . خرمەی ئەویش لەژێر قاچی
خێڵی گردا . پۆلەکەوی لابلەکان هەڵئەفڕێن
کە هەڵفڕین . قاسپەش ئەفڕێو . هۆزی دڵدار
بەیەکەوە سەر بۆ سامانی تەویلی ئۆز هەڵئەبڕن

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفرانبارە . . میر دەڵێ : «بەو مانگی کانونێ
بەو چلووی زستانێ . دەبێ بڕۆی . دەرتبکەم
لە وڵاتێ . برایم دەڵێ : لە خۆم بێ ئیختیاری
لێمبگەڕێ . . هەتا نەورۆزی و بەهاری
ئەتۆ گوڵێك بووی . . گوڵ . . لەوانەی نەفرینە
خاتوو پەریخان دەڵێ : برایم لەکن زستانێ سەختە
مردن بۆ تۆیە . . خەم بۆ منی ماڵوێرانێ»[٥] .

بەفرانبارەو لەم مانگەدا . .
چیا ئاشنای ئەو ئەوینە سەوزانەیە
مل بە تۆفانەوە ئەنێن
لەم مانگەدا شاخ ئەیەوێ
کوڕەکانی خۆی بناسێ
ڕەشایی هەرچی ڕەوەزو ملەو کاوانێکی هەیە
لە سەهۆڵێ و زوقم ئەگرێ
کە کڕێوەی ناردە دەرێ
بانگیان ئەکات
نیشانەیان بۆ دائەکات
کێ پێشتر هەڵیبگرێت و بیبات بیدا

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لە کێڵەکەی «برایموٚك»
پەری‌خانی کچی بەفر . . ئەو ئەیخوازیّو ،
لە نەورۆزدا . . بووك ئەباتە
هۆبەی دەمی گوڵاڵەوە!

●

برایموٚك زیندوو بۆوەو . . ئەمجارەیان بوو بە شاعیر
شەو زەریایەکی سپی‌یەو . . ئێجگار مەنگە
لەودیوەوە . . بەفر ئەباریّ ، لەمدیوەوە
توێژاڵیّ تەم بۆتە تانە ، لەسەر چاوی پەنجەرەکە
لەودیوەوە ، گڕی دووری – هەیبەت سوڵتان –
وەکوو چاوی پشیلەکەی ئەمدیوی ناو تاریکایی ،
بنی هەیوان ، بریسکەی دێت ، لەودیوەوە
درەختەکان کۆماوەی ژێر لەشی بەفرن
لەمدیوەوە ، – حاجی قادر – گڕی چاوی خۆشتر کردوو ،
هەستایە پیان ، ئازاریکەو پیاسە ئەکات ، بە لەپی دەست
تانەی سڕی ، ئەودیو هاتە ئەمدیوەوە ، لەگەڵ بەفرا ،
چاو لە چاوی خۆشەویستی‌ی پەری‌خان گیان ناتروکێنن
بیّ‌دەنگی‌یەك بوو بە شیعر

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

بەفر وتی :

- تۆ نانویت و منیش نانووم

من دلداریکم دوژمن دار

چاوی لیك نیم

تەویلی بەرزم دائەنیم

ئەی تۆ بۆچی ؟!

حاجی وتی :

- من ئیشکچی یارەکەتم . لەورۆژەوە . ئەو بی ی وتم

بەفر دلی داوە بە من . لەوکاتەوە شیعرم چرای

داگیرساوی سەر تەویلتەو . هەتا ئەمرم .

خۆشەویستیت لە کاروانی

ئەم دەروونە کۆچەرەدا

پیشەنگیکەو لەدوایەوە . . مەنزل . . مەنزل

ری ی سووتانی لەگەل ئەبڕم .

شەو گۆمیکی سیی و مەنگە . حاجیش بالایەکی سوورە

لەناو ئەودا دیت و ئەچی . زامی دلی ئەتروکینی .

ئازاریکەو بە چوار مەشقی دانیشتووە . قەلەمیکەو .

لە گیرفانی کۆیە . . دایە . پرتەی چراو لیدانی دلی وشەکان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لەیەك وەختا لەسەر ڕانی کەوتنە سەما
«ئەگەر منم لە فیراقیان کزەم لە جەرگەوە دێ
ئەگەر دڵە وەکوو جەرگم دەڵێی ئەوا سووتا»[٦]
هەناسەی بەیتێکی تازە بوو بە هاڵاو
ڕۆیی و خۆی نووسان بە چاوی پەنجەرەوە .
توێژاڵی ئەم هەردووودیوی لە یەکتری دابڕیوە . .
لەودیو بەفر هەر ئەباری و ئەنیشێتە سەر زەمینی
بەخشندە دەست . لەمدیو قەڵەم بەژن و باڵای
خەمەکانی کورد ئەپێوێ . بەناویا شۆڕ ئەبێتەوە .
لەودیو تروسکە دوورەکەی هەیبەت سوڵتان
کز بوو
کز تر
کوژایەوە . .
بەفر نەنووست . . لەمدیویش چاو . چاوی حاجی برایموك
ئەویش نەنووست
بەفر لەودیو . . وشە لەمدیو
بەیەکەوە ئەبارین و . گشت ئەندامی
لەشی سروودی ئەم خاکە شیرینەیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سبی ئەکرد!

ئەوا ئیستەش شەختە ریّیە
دەریاچە بەستی و ریّوی یەك[7]
پیّش کاروان کەوت
لەناو ئاویّنەی سەهۆڵ‌دا
سەری ئەسپە کەحیلەکان گەورەترن
بالای دڵدار.. بڵندترن.
سەلکەریّشم و.. رەخت و.. قەڵپۆز
لەناو ئەودا.. زۆر جوانترن
تەقەی سم و.. پرمە و.. کورژن
هۆبەهۆو.. هاواری خیّڵی براجۆك
دارستانی ئەو دەنگانەن. تیّك‌رژاون
بەفر ئەباری. کلوو بەپوولەی وەریوی
سەر ردیّن و سمیّڵ با بری کورگەلی
تارمایی میر کەوتۆتە دووی جیّ پیّ و جیّ سم
ریوی بە سەر سلیکی کرد.
ریوی کلکی ترسی بزواند.

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

لێرانەدا .. سنگی سەهۆڵ قڵیشاوە ..
گەڕایەوە ..
کاروان ڕۆیشت
تارمایی هات .. شریخەیەك .. دووان و سیان و ..
بوومەلەرزەی قرمەژن و .. هەرەسی دوور
تا ئاسمانیش هەوری لۆکەی
خستە ناو کونە گوێیەوە ..
برایمۆك .. نەگەیشتەجێ
ماچ و مووچی .. گوڵ و بەفرە
گوڵ و بەفر .. تابلۆیەکیان لەناو سەری
مندا نەخشان
ڕەشەبا هات .. بردی و لەسەر
تەوێڵی شاخ شەکانیەوە ..
بەفر تارای گرتۆتەوە
بەفر ناوی بەری خانە
لەناو ئاوینەی سەهۆڵدا ..
ڕەنگی سپی و .. ئەرخەوانی ی
هەڵئەلەرزن .. هەڵلەرزینیان

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

سەمای سروودی ناو گەرووی کێوەکانە
بەفر ئەباری
برایمۆك . . باڵکەوتوەو . .
ڕووی لە دوندە
برایمۆك . . خەو ئەبینی و . .
نەشنووستووە .

●

ئەمجارەیان برایمۆك ئەبێ بە من :
منداڵ بووم و بەیانی یەك چاوی سەرسامم هەڵ گڵۆفت
ئەوا ڕیز . . ڕیز . . هێمن . . هێمن . .
ئاسمان شتێکی زۆر سپی ڕۆئەکاتە حەوشەکەمان . .
هاوارم کرد : «دایە . . وەرە شەکر باری ی» .
«ئەوە بەفرە . . کوڕم . . بەفرە» . .
— دایە بەفر ؟ ! ئەم میوانە تازەیە من یەکەم جارە کە ئەیبینم ،
«دایە جوانە» . .
ئەچوومە بەر پەنجەرەکە ، کلووم ئەژمارد . .
یەك . . دوو . . سێ . . دە . . پانزە . . نەئەژمێران ،
خەیاڵە بچکۆلانەکەم باڵی ئەگرت :

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

« بەفر فرمێسکی فریشتەی هەورەکانە . وەکوو دایکم

ئەویش ئەگری . فرمێسکی پەری و فریشتە تەواو نابن .

بەفر لەو لۆکەیەش ئەچێت

کە هەللاجەکەی ئەو ڕۆژە . .

بۆ ئێمەی شی ئەکردەوە .

خوا هەللاجێکی گەورەیە»

خەیالە بچکۆلانەکەم گەورە ئەبوو :

« دنیا پالتۆیەکی سپی زۆر ئەستووری لەبەردایە

شەو سپی یە . بەفر قژی منداڵیش وەك باپیرە

سپی ی ئەکات . گەڕەکەکەمان سپی یە . هەمووشتی

هەر سپی یە .

بەڵام کراسەکەی دایکم

ئاخ . بەتەنیا هەر ئەو ڕەشە ! »

لە گێژی ڕێشکەو پێشکەدا . چاوەکانم

وەك بەربینی چۆلەکەی بن گوێسوانەکان

ماندوو ئەبوون

بەفر خەوی لێ ئەخستم .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

شەوێکی تۆ . .

هۆ دایە خان . . بەفر چیرۆکێکی سپی ئاودامانە

بیکەرە بەر ئەم شەوانە . .

دایە خان گیان . . گوێت لێ نی‌یە

وا ئەسپەکەی «براێکۆك»

لەبەر ماڵی «پەری‌خان»دا . . ئەحیلێنێ . .

خرمە خرمی تەرزەی چاوی . . خاتوو پەری

لاواندنەوەی گوێ بانیژەو سەر سەربانە ؟ !

هۆ دایە خان . . داپیرە گیان

کەڵە پشکۆی ناو ئاگردان

چاوی سووریان تی‌بڕیوین

میوژە ڕەشکە . . لەگەڵ ڕێی نەهاتا . . خۆشە

دەست پێ ناکەی . . هەبوو . . نەبوو . .

دەست‌پێ‌ناکەی . . ؟ !

تەماشاکە . . بەفر هاتۆتە ژوورەوە . .

گوێ ڕاگرێت . . بۆ بەیتی خۆیی و هەڵەکۆك

تەماشاکە . . وردیلەکان

گوێ قووت . . گوێ قووت

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

چۆن بۆت هاتوونەتە سەر چۆك
دایە خان گیان . دامەچڵەکێ
ئەوە بەڕوون و ئەتەقن
هۆ دایە خان . دایەرە گیان
بەفرو بەڕوو کەڵە پشکۆ
نەبن . . چیرۆکەکەت
زۆر زوو ئەمرێ ! .

ئەمجارەیان برایەکی شاعیرێکی دوور وڵاتە
زامەکان ئەنووسێتەوە . ڕووی لە تۆیە :
سلەیمانی کچی بەفرە . دەزگیرانی وشەی سەوزە
ئەی هۆنراوە کەڵەگەتە چاو ڕەشەکەم
ڕووم تێ نەکەی .
ڕازەکانم لەناو چاوتا داناگیرسێن
ڕوو وەرگێڕی . . تاریك ئەبم
بەفرانبارەو . . لەم دەمەدا . . خۆشەویستیم
سەهۆڵە ڕێی شوانی خەمتە . .
بەفرانبارەو کۆڵوانەکەت . .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

ئەرخەوانێکی مل بەکوێن
لەناو دڵما گرتوێتی بەوە . .
ئەوا هاتن
پۆلە کەوبارِی ئەزمرت
بۆ دیدەنی شیعرێکی من . . ئەوا هاتن
ئەوا منیش سنەوبەرێکم خستەرِێ ،
بۆ پێشوازی ی . . وا گەیشتن
ئەوا هاتنە ژووری ژوورەوەی
ناو سنگە شەقارەکەم .

●

ئەی پەری خان
عەشقت بەفرەو . . دڵم کوێستان
لە هەرکوێ بم . . لە هەرکوێ بی
نە تۆ ئەچیتەوەو ، نە دڵ
لە کلووت جیا ئەبێتەوە !

١٩٧٦ - ١٩٧٩

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

پەراوێزەکان

(١) گەوە : بەرزی‌و نزمی‌و لاپاڵ‌و ڕەوەزی شاخەکان .

(٢) بارێزە : باران بارین بە باوە .

(٣) برایموٚك : بەیتێکی میللی کۆنی کوردەواری‌و داستانێکی دڵداری‌ی پڕ لە کارەساتە ، برایموٚکی هەژارو ڕووتەڵە حەز لە پەری‌خانی کچی میر دەکاو عاشق یەکدی ئەبن . کە میر بەم دڵداری‌یە دەزانێ لە شەوێکی توٚف‌و کرێوەدا برایموٚك دەرئەکاو ناهێڵێ ئەو شەوە ڕۆژ بکاتەوە . من لەم بەیتەدا بەتەنیا کارەساتی وەدەرکردنەکەی برایموٚکەم گرتووەو کردوومەتە هەوێنی قەسیدەکە . بوٚ ئەوەی خوێنەر بە چاکی ئەم بەیتە بەسەر بکاتەوە ، با بڕوانێتە «تحفەی مظفریە» بەرگی یەکەم ل ٣٦٩ - ٣٨٩ لە چاپکراوەکانی کۆڕی زانیاری کورد ، گردآوری نوسکارمان ، پێشەکی‌و ساخکردنەوەو هێنانەوە سەر ڕێنووسی کوردی هێمن موکریانی - بەغدا ١٩٧٥ .

(٤) گوڵی شوٚرانێ : لە کۆتایی بەیتی «لاس‌و خەزاڵ»ەدا ، خەزاڵ داوای ئەو گوڵە لە لاس دەکات ، ئەو گوڵەش بە تەنیا هەر لە «عومان» چنگ دەکەوێت ، ئاگری عەشق سەر بە لاس هەڵدەگرێ‌و ئەڕواو بە هەر دەردی سەری‌و ئەشکەنجەیەك ئەبێت ئەو گوڵەی چنگ دەکەوێ ، بەلآم بەرلەوەی بگاتەوە لای خەزاڵ ، لە ڕێگە ئەکەوێتە داوی پیلانێکەوەو ئەیگرێ‌و زامدار ئەبێ‌و ئەمرێ . بڕوانە هەمان سەرچاوەی پێشوو ل ٣٣٤ - ٣٦٨ .

(٥) (میر دەڵێ بەو مانگی کانوونێ . . . بەو چلووێ . . .) ئەم گفت و گوٚیانە لە دەق بەیتەکەوە وەرگیراون . بڕوانە : هەمان سەرچاوەی ڕابوردوو .

(٦) (ئەگەر منم لە فیراقیان کزەم . . .) بەیتە شیعرێکی حاجی قادری کۆیی‌یە .

(٧) دەرباچە بەستی‌و ڕێوی‌یەك : ئەم تابلوٚیە پەیوەندی بە ناق کردنەوەیەکی کۆنی کوردەواری‌یەوە هەیە ، کاتێ لە زستاندا گوٚمەکان ئەیبەستن‌و کاروان ئەیەوێ بەسەریاندا بڕوات ، یەکەم جار ڕێوی‌یەك پێش خوٚیان ئەخەن ، لەبەر ئەوەی ڕێوی‌یەکە گوێی سووکترەو زووتر هەست بەوە ئەکات ئەگەر سەهوٚڵ بەندانەکە بقڵیشێتەوە ، ئەوسا ئەسڵەمێتەوەو کاروان ئاگادار ئەکات .

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

نەخشی بەرگەکەو قەڵەمکێشی یەکانی ناوەوە
لەلایەن هونەرمەندی کورد (عەلی مەندەلاوی) یەوە کراون

لە کتێبخانەی نیشتمانیی بەغدادا
ژمارە (١٠٠٩)ی ساڵی ١٩٨٠ی دراوەتێ

لە بلاوکراوەکانی کتێبخانەی (الطليعة) یە لە کەرکوك

دانەی بە (٥٠٠) فلسە
لە چاپخانەی (الأديب) لە بەغدا لەچاپدراوە
١٩٨٠
١٩٨٠/[illegible]٠/٩

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org

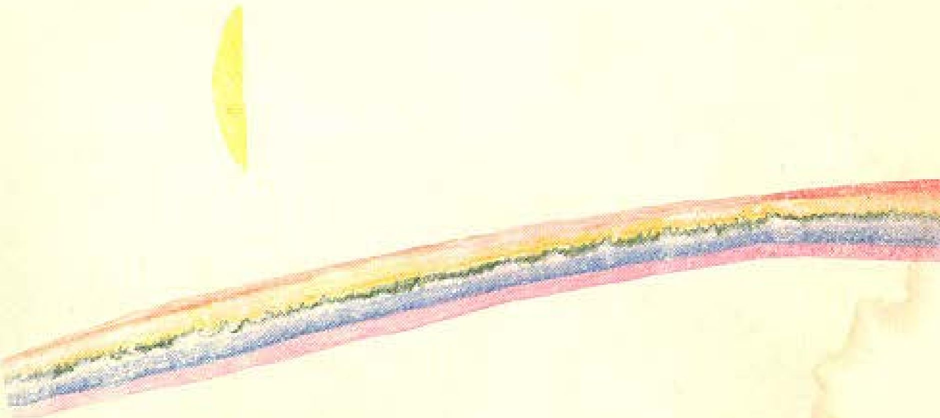

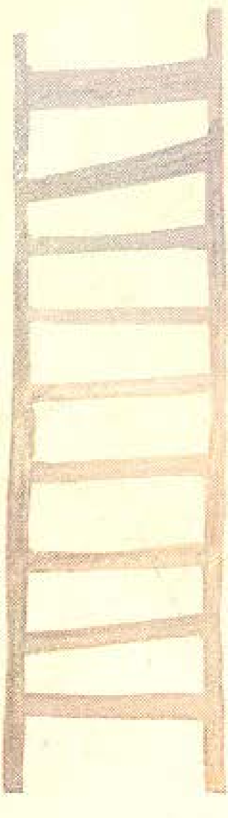

انشودتان جبليتان

شعر

شيركو بيكس

بغداد

١٩٨٠

مطبعة الاديب البغدادية هاتف 8801232

کتێبخانەی دیجیتاڵی
www.rabari.org